

пошкоджену річ, іншим шляхом відновити попереднє становище в натурі, застосовується, якщо за обставинами справи цей спосіб відшкодування шкоди можливий. Коли відшкодування шкоди в натурі неможливе, потерпілому відшкодовуються в повному обсязі збитки відповідно до реальної вартості на момент розгляду справи втраченого майна, робіт, які необхідно провести, щоб виправити пошкоджену річ, усунути інші негативні наслідки неправомірних дій заподіювана шкоди.

Як при відшкодуванні шкоди в натурі, так і при відшкодуванні заподіяних збитків грішми потерпілому на його вимогу відшкодовується упущена вигода у зв'язку з завданням шкоди майну.

У тому разі, коли на час виконання рішення про відшкодування шкоди, виправлення пошкодження за одержані за рішенням кошти, збільшилися ціни на майно або роботи, на придбання чи проведення яких воно було присуджено, потерпілий з цих підстав може заявити додаткові вимоги до особи, відповідальної за шкоду, якщо не було його вини в тому, що виконання проводилося вже після збільшення цін і тарифів.

Позови про відшкодування шкоди, завданої майну фізичних або юридичних осіб, можуть пред'являтися також за місцем завдання шкоди. Застосовується загальна позовна давність тривалістю у три роки. [5]

Література:

1. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар. Видання третє, перероб. та допов. — Х.: ТОВ «Одіссей», 2006. — 1200 с.
2. Матвеев Г. К. Основание гражданско-правовой ответственности. — М.: Юридическая литература, 1971.
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004р. // Відомості Верховної Ради. — 2004. — № 40-41,42. — Ст. 492.
4. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар / За заг. ред. Є.О. Харитонова, О.І. Харитонової, Н.Ю. Голубевої. — К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. — 760 с.

Іліопол І.М.

*асистент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

СУДОВА ГЕРМІНЕВТИКА ЯК МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ АПЕЛЯЦІЇ У СВІТАІ СУДОВОЇ РЕФОРМИ

Одним із самих головних завдань науки цивільного процесуального права є узагальнення та перегляд накопичених за певний

історичний період знань, положень, концепцій щодо правових явищ, а також підвищення ефективності пізнавальної діяльності з метою формування нових наукових знань і відповідей на ключові питання цивільного процесуального права.

Будь-яке наукове пізнання завжди супроводжується використанням пізнавальної методології. Важливість методологічного рівня дослідження, як наукового інструмента пізнання, полягає в формуванні цілеспрямованого і свідомого характеру наукової діяльності, як діяльності, яка дає можливість досягти достовірного наукового результату шляхом використання наукових методів дослідження.

Методологічного підходу дослідження вимагає і діюче цивільне процесуальне законодавство, оскільки рівень сучасної законотворчої техніки викликає безліч дорікань. При розробці законодавства використовується обмежена кількість методів юридичного дослідження [1, с. 3].

Певного методологічного підходу вимагає і аналіз судової практики з питань правозастосування, оскільки чимало зауважень висловлюються саме стосовно діяльності судових органів.

З іншої сторони, в монографічних, дисертаційних дослідженнях, публікаціях робиться посилення на методологічні основи дослідження, але часто це зводиться лише до певного переліку методів наукового пошуку, не завжди правильно розкривається їх зміст та призначення, відсутні підходи і форми їх застосування [2, с. 6].

Отже, питання методології науки цивільного процесуального права набувають неабиякої актуальності та вимагають власного пізнання.

Методологія визначається як система принципів і способів організації та побудови теоретичної та практичної діяльності, а також вчення про цю систему. Знайомство з науковою літературою переконує в тому, що в ній до цього часу відсутнє однозначне, цілісне і несуперечливе трактування понять «метод», «методологія» і похідних від них. Так, одні автори під методологією всякої науки розуміють її філософську, світоглядну сторону; інші ототожнюють методологію з діалектикою, з історичним матеріалізмом із загальнотеоретичними проблемами будь-якої науки; треті вважають, що методологія — це самостійна галузь наукового знання, що виходить за межі філософського аналізу (яка не співпадає з філософією) і являє собою вчення, науку про метод і методики; четверті заперечують за методологією статус самостійної науки і розглядають її як систему принципів, методів і логічних прийомів наукового пізнання [3, с. 354].

Герменевтичний підхід до дослідження права відноситься не тільки до новітніх технологій дослідження, без яких в даний час немислимий науковий прогрес в області соціальних наук, але і дає реальну можливість окреслити перспективи розвитку права, прогнозувати і передбачати майбутнє юриспруденції. Так, перебуваючи на стику гуманітарних дисциплін і використовуючись в юридичних дослідженнях технології, отримані в інших гуманітарних науках (філології, філософії, психології), герменевтика в юриспруденції стає, свого роду інтелектуальної інвестицією, що забезпечує зміни у правовій сфері [4, с. 253].

Так, герменевтичний метод використовується для дослідження особливостей тлумачення права при здійсненні правосуддя. Судова герменевтика виокремлюється як юридична методологія здійснення правосуддя [5, с. 51].

Бернюков А.М. зазначає, що юридична герменевтика — це потужний методологічний напрямок юриспруденції, в центрі дослідження якого перебуває процес інтерпретації змістів правової реальності у всій різноманітності її проявів. У своїй дисертації він довів, що епіцентром усього процесу здійснення правосуддя є розв'язання суддею, на підставі свого розсуду шляхом юридичного мислення, трьох основних герменевтично-правових завдань: 1) встановлення фактичних обставин справи; 2) вибір та осмислення правової матерії, яка повинна розв'язати справу; 3) юридичне вирішення (кваліфікація) справи на основі зінтерпретованих факту та права [6].

Методологічна основа дослідження інституту апеляції складається з сукупності загальнонаукових і спеціально-наукових методів.

До них слід віднести антропологічний підхід, принцип об'єктивності, принцип історизму, принцип єдності історичного та логічного підходу, діалектичний метод, історико-правовий метод, герменевтичний метод, порівняльно-критичний метод і формально-юридичний метод [7, с. 50-51].

Слід зазначити, що термін «герменевтика» має декілька пояснень, серед яких: «переклад», «пояснення», «інтерпретація», «тлумачення». Проблема праворозуміння є вкрай важливою і складною. Отже, потребує свого вивчення під різними кутами зору та має враховувати різні прийоми, способи та методи сучасного наукового знання. Один із таких методів — герменевтика, що допомагає інтерпретувати, витлумачити різні складові (аспекти) категорії «право розуміння» за для поглиблення наукових знань про це явище соціальної дійсності [8, с. 46].

Література:

1. Гражданский процесс. Учебник для вузов. Отв. ред. проф. Осипов Ю.К. — М.: БЕК, 1996. — С.3;
2. Гражданский процесс: Учебное пособие / Под ред. доцента, к.ю.н. В.А.Кройтора. — Харьков: Эскада, 2010. — С.6;
3. Тихомиров О. Методологія науки, поняття // Міжнародна поліцейська енциклопедія / Відп. ред. Ю.І. Римаренко, Я.Ю. Кондратьєв, В.Я. Тацій, Ю.С. Шемшученко. — К., 2003. — Т.1. — С.354;
4. Юдін З.М. Герменевтика права и искусство интерпретации. /Новітні наукові дослідження держави і права — 2011 : збірник наукових праць / за ред. С.В. Ківалова, В.О. Тулякова, О.В. Козаченка. Том 1. — Миколаїв : Іліон, 2011. — с.253;
5. Бігун В.С. Філософія правосуддя: ідея та здійснення : монографія / В.С. Бігун. — К., 2011. — С.51. — 303 с. (Бібліотека Міжнародного часопису «Проблеми філософії права»;
6. Бернюков А.М. Юридична герменевтика як методологія здійснення правосуддя (філософсько-теоретичний аналіз). Дис... канд. юрид. наук: 12.00.12. — філософія права. — Львівський державний університет внутрішніх справ. — Львів, 2008;
7. Бігун В.С. Філософія правосуддя: ідея та здійснення : монографія / В.С. Бігун. — К., 2011. — С.50-51. — 303 с. (Бібліотека Міжнародного часопису «Проблеми філософії права»;
8. Москаленко Я.Л. Герменевтика та праворозуміння (до питання про підходи до вивчення проблеми). / Держава і право. Юридичні і політичні науки. — 2014. — Вип. 65. — С. 46.

Притуляк В.М.

*асистент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ ЗАСТОСУВАННЯ СТИМУЛЮЮЧИХ ЗАХОДІВ ПІД ЧАС ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ СУДІВ З ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ

Стимулюючі заходи відрізняються тим, що зачіпають особисті права боржника і спрямовані на добровільне виконання судових рішень. У вітчизняному законодавстві про виконавче провадження передбачена тільки одна подібна міра — тимчасове обмеження боржника у праві виїзду за межі України, однак світовій практиці відомі такі способи впливу на боржника, як взяття під варту